

LUYỆN TẬP KẾT HỢP CÁC THAO TÁC LẬP LUẬN

I – BÀI TẬP

1. Đọc các đoạn văn sau, chỉ ra các thao tác lập luận :

a) Vích-to Huy-gô nói : "Trên thế giới, rộng lớn nhất là biển khơi, rộng lớn hơn biển khơi là bầu trời, rộng lớn hơn bầu trời là trái tim của con người". Mong sao mọi người đều có một trái tim như thế để xây dựng hạnh phúc chung.

b) "Một năm khởi đầu từ mùa xuân. Một đời khởi đầu từ tuổi trẻ. Tuổi trẻ là mùa xuân của xã hội" (Hồ Chí Minh).

c) Học để làm gì ? Để hiểu biết, để có kiến thức, có nghề nghiệp để trau dồi và phát huy tài năng, để cống hiến, v.v. Nói gọn lại thì mục tiêu sâu xa và bao trùm nhất của việc học là để làm người. Người xưa đã từng nói việc học trước hết là để tu thân. Tu thân rồi mới tề gia, trị quốc. Trị quốc tức là lãnh đạo thiên hạ thì không phải ai cũng làm được và cũng được làm, nhưng tu thân, "lãnh đạo" chính mình thì ai cũng có quyền và nghĩa vụ phải làm. Lãnh đạo thiên hạ thì hẳn là khó. Nhưng ai bảo "lãnh đạo" chính mình là việc dễ ? Cùng với việc giữ gìn những phẩm chất như nhân nghĩa, tu thân còn nhằm trau dồi cho mình những kiến thức sâu rộng để luôn có được tâm nhàn cao, rộng, khả năng ứng xử nhạy bén, kịp thời trước mọi tình thế, khiến mình luôn tự chủ và trở nên hữu ích cho xã hội. Mình phải có cái gì là của riêng mình (một nhân cách, một bản lĩnh, một kiến thức, một năng lực, v.v.) thì mới có thể đóng góp với đời được chứ !

2. Vận dụng các thao tác phân tích, so sánh để trình bày các luận điểm sau đây :

- a) Lí tưởng là nguồn sáng trong đời
- b) Lòng tự tin

3. Nên suy nghĩ về câu cách ngôn mà nhà thơ I-ta-li-a Đan-tê đã nói : "Đường ta ta cứ đi, còn ai nói gì mặc kệ".

4. Viết đoạn văn về câu tục ngữ : "Một điệu nhịn, chín điệu lành".

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. a) Chú ý các từ so sánh và cách suy luận. Đặc điểm của thao tác so sánh ở đây là tăng cấp, có tác dụng gây ấn tượng mạnh và nói đúng bản chất sự vật.

b) Thao tác lập luận so sánh.

c) Chú ý cách phân tích và các thao tác khác, đặc biệt là so sánh lãnh đạo quốc gia và lãnh đạo chính mình.

2. a) Phân tích, so sánh để làm sáng tỏ luận điểm : "Lí tưởng là nguồn sáng trong đời". Trước hết giải thích, phân tích khái niệm lí tưởng là gì, vì sao lí tưởng lại là nguồn sáng của từng con người. So sánh người có lí tưởng với người không có lí tưởng. So sánh người có lí tưởng cao đẹp với người có lí tưởng tầm thường.

Nêu ví dụ chứng minh cho các nhận định của mình nhằm khẳng định vai trò của lí tưởng sống.

b) Giải thích, phân tích về lòng tự tin, vai trò, ý nghĩa của lòng tự tin. So sánh người có lòng tự tin và người không có lòng tự tin. Kết luận về lòng tự tin.

3. Suy nghĩ về câu cách ngôn của Đan-tê

– Giải thích nội dung câu cách ngôn

– Ý nghĩa của câu cách ngôn đối với đời sống

– Liên hệ với các tình huống như "Đeo cày giữa đường", "Ở đây có bán cá tươi",...

– Nêu kết luận.

4. Suy nghĩ về câu tục ngữ : "Một điều nhặt, chín điều lành".

– Giải thích câu tục ngữ. Có phải nhặt là thua kém ? Biết nhặt chứng tỏ biết kiềm chế để thực hiện mục đích của mình.

– Giá trị thực tế của câu tục ngữ trong việc xử thế.